

Nr 19.

Ankom till riksdagens kansli den 26 februari 1937 kl. 11 f. m.

*Utlåtande i anledning av väckta motioner om visst tillägg till
11 kap. strafflagen.*

Andra lagutskottet har till behandling i ett sammanhang förehaft två inom riksdagen väckta, till lagutskott hänvisade motioner, nämligen nr 169 i första kammaren av herr *Velander m. fl.* och nr 349 i andra kammaren av herr *Bagge m. fl.*

I motionerna, vilka äro likalydande, har hemställts, att riksdagen måtte besluta, att i 11 kap. strafflagen skall upptagas en ny paragraf, betecknad 16 §, av följande lydelse:

Den, som å ställe, varom i 15 § förmåles, genom personligt tilltal, utspri-
dande av skrift, vakthållning eller på annat dylikt sätt söker förmå allmän-
heten till deltagande i blockad eller bojkott, straffes med böter, högst ett-
hundra riksdaler, i de fall där gärningen ej med svårare straff särskilt be-
lagd är.

Denna lag skall träda i kraft den 1 juli 1937.

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för denna hemställan, får ut-
skottet hänvisa till den i motionerna omförmälda motionen II: 490 vid 1935
års riksdag.

Professorn Ragnar Bergendal hade i sin den 30 november 1933 avlämnade
utredning angående tredje mans rätt till neutralitet i arbetskonflikter och
därmed sammanhängande spörsmål upptagit ett förslag om tillägg till 11
kap. strafflagen, avseende förbud mot utställande av blockadvakter och ut-
delande av blockadlappar m. m. även vid lovliga blockader och bojkotter.
Förslaget hade samma lydelse som det av motionärerna framlagda. För att
detta förbud skulle erhålla full effektivitet ansåg Bergendal det vara nödigt
att göra ett däremot svarande förbehåll i § 1 12:o) i tryckfrihetsförordningar
och föreslog Bergendal visst tillägg till sistnämnda stadgande.

Den s. k. *trettonmannakommissionen* hade i sitt den 4 maj 1934 avläm-
nade betänkande med förslag till lag angående vissa ekonomiska stridsåtgär-
der m. m. tillstyrkt Bergendals förslag om tillägg till 11 kap. strafflagen.
Jämväl kommissionen förutsatte, att stadgandet i fråga krävde ett tillägg
till tryckfrihetsförordningen.

Angående en inom kommissionen avgiven reservation hänvisas till sid. 91
i kommissionens betänkande.

Vid remissen till lagrådet av det sedermera för 1935 års riksdag framlagda förslaget till lag om vissa ekonomiska stridsåtgärder anförde föredragande departementschefen, statsrådet Möller (se propositionen nr 31 sid. 67) om förslaget rörande ifrågavarande tillägg till 11 kap. strafflagen, bland annat:

Lagförslaget riktar sig mot det sätt varpå en blockad eller bojkott stundom bringas till allmänhetens kännedom. Det har intet direkt sammanhang med förslaget till lag om vissa ekonomiska stridsåtgärder, eftersom det icke hänför sig speciellt till de däri förbjudna stridsåtgärderna. Den föreslagna bestämmelsen har motiverats såsom en ordningsföreskrift.

Det kan dock näppeligen enligt min mening bestridas att tillkännagivanden om en pågående konflikt, företagna i den form som genom förslaget skulle förbjudas, ha en legitim uppgift. Genom blockadvakter och utdelandet av blockadmeddelanden skall allmänheten eller vissa kategorier därav, t. ex. arbetssökande, erhålla kännedom om att konflikt pågår.

Tydligt är emellertid att kungörande genom tidningspressen ingalunda alltid är effektivt och att arbetssökande från annan ort ofta kunna vara i okunnighet om konflikten, därest meddelande därom ej lämnas i annan form.

Det är dessutom uppenbart att även utan det föreslagna tillägget till strafflagen verkliga övergrepp, som må förekomma i samband med vakthållning, kunna beivras med stöd av gällande lag och ordningsföreskrifter. Sålunda äger otvivelaktigt ordningsmakten ingripa därest utdelandet av blockadmeddelanden sker på ett aggressivt eller eljest förargelseväckande sätt eller på ett sätt som hindrar trafiken. Detsamma gäller i fall ett blockad- eller bojkottmeddelande, som offentligen utdelas, är förbundet med uppmaning till brukande av våld eller till användande av andra brottsliga medel.

Då alltså de bestämmelser rörande förbud mot vissa stridsåtgärder, som ingå i övriga lagförslag, jämte redan gällande rättsregler torde bereda erforderliga möjligheter att hindra sådana former av blockadvakthållning, som kunna karakteriseras såsom missbruk och övergrepp, lär anledning saknas att genomföra den föreslagna kompletterande lagstiftningen.

Lagrådet, som ej hade att bedöma lämpligheten i och för sig av ifrågavarande, till lagrådet ej remitterade lagförslag, ansåg sig emellertid böra framhålla, att därest den blivande lagen om vissa ekonomiska stridsåtgärder erhöle den läggning lagrådet förordat det ur effektivitetens synpunkt icke torde vara oundgängligt om än i vissa avseenden gagneligt att lagen kompletterades med bestämmelser i det ämne nyssnämnda förslag behandlade.

I sammanhang med frågan om lagstiftning om vissa ekonomiska stridsåtgärder väcktes vid 1935 års riksdag likalydande motionerna I: 285 av herr Johan Bernhard Johansson m. fl. och II: 490 av herr Lindman m. fl. ävensom motionen II: 495 av herr Sandberg. I motionerna hemställdes om sådant tillägg till 11 kap. strafflagen, varom nu är fråga.

Motionerna behandlades av andra lagutskottet, som i utlåtande, nr 32, yttrade:

En förutsättning för att de föreslagna bestämmelserna om tillägg till 11 kap. strafflagen skulle erhålla full effektivitet synes vara en komplettering i tryckfrihetsförordningen. Enligt utskottets mening torde det emellertid

vara lämpligt att man, innan frågan om en grundlagsändring upptages till omprövning, erhåller någon tids erfarenhet, hur den föreslagna lagen om vissa ekonomiska stridsåtgärder kommer att verka. Med hänsyn härtill och då lagrådet icke ansett det oundgängligt, att gällande lagstiftning kompletterades med bestämmelser i angivna hänseende, har utskottet icke funnit sig böra föreslå, att ett tillägg av ifrågasatt innehåll göres till 11 kap. strafflagen.

Utskottet hemställde, att motionerna icke måtte föranleda till någon riksdagens åtgärd.

Reservation till förmån för yrkandet i motionerna I: 285 och II: 490 avgavs av herrar Frändén, Gustaf Tamm, P. Sandström, Linnér och Sandström i Sollefteå.

Riksdagen, som tidigare avslagit förslagen till lag om vissa ekonomiska stridsåtgärder, biföll utskottets hemställan.

Vid 1936 års riksdag framställdes i likalydande motionerna I: 268 av herr Bagge m. fl. och II: 586 av herr Anderson i Norrköping m. fl. förslag om ifrågavarande tillägg till 11 kap. strafflagen.

Andra lagutskottet yttrade i sitt utlåtande, nr 58, rörande motionerna, att en förutsättning för att de föreslagna bestämmelserna om tillägg till 11 kap. strafflagen skulle erhålla full effektivitet syntes vara en komplettering av tryckfrihetsförordningen. Utskottet fann sig emellertid icke böra tillstyrka en grundlagsändring och avstyrkte därför motionerna.

Dessa avslagos därefter av riksdagen.

Utskottet anser skäl icke föreligga för riksdagen att till ifrågavarande spörsmål intaga annan ställning än vad 1935 och 1936 års riksdagar gjort.

Utskottet.

Utskottet får därför hemställa,

att förevarande motioner icke måtte föranleda till någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 23 februari 1937.

På andra lagutskottets vägnar:

SIGFRID HANSSON.

Vid ärendets behandling hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Sigfrid Hansson, Linder*, Tamm*, Heiding, Hagman, Sam Larsson*, Wistrand* och *Västberg*;

från andra kammaren: herrar *Hage*, Olovson, Skoglund, Pettersson* i Hällbacken, *Molander, Sandström* i Sollefteå, *Nyblom* och *Barnekow*.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.

Reservation

av herrar *Tamm*, *Wistrand*, *Skoglund* och *Sandström* i Sollefteå, vilka anför:

Den i motionerna föreslagna lagstiftningen avser att träffa företeelser, som rätt allmänt betraktas som stötande och värda beivran.

Därest förutsättningen för ett bifall till motionerna skulle vara en komplettering av tryckfrihetsförordningen, skulle den ifrågasatta lagstiftningsåtgärden ytterligare fördröjas. Då enligt vår uppfattning en sådan komplettering icke är en oundgänglig förutsättning för full effektivitet åt den ifrågasatta lagstiftningsåtgärden, vilken uppfattning kommit till uttryck jämväl i ett i utredningsmaterialet ingående yttrande från Överståthållarämbetet, få vi hemställa,

att riksdagen måtte antaga i motionerna I: 169 och II: 349 avsedda lagförslag.
